

Kokapstrādes tehnologa profesijas standarts

1. Vispārīgie jautājumi

1. Profesijas nosaukums – kokapstrādes tehnologs.
2. Profesijas kods – 3119 18.

2. Nodarbinātības apraksts

1. Profesionālās kvalifikācijas līmenis – ceturtais profesionālās kvalifikācijas līmenis.

2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu kopsavilkums:

– kokapstrādes tehnologs veic tehniskus uzdevumus, kas saistīti ar ražošanas efektivitātes paaugstināšanu un darba organizācijas pilnveidošanu koksnes mehāniskās apstrādes jomā, koka izstrādājumu projektēšanu un izgatavošanu, kā arī iekārtu un mehānisko ierīču lietošanu, uzraudzību un remontu, veic materiāla un darba patēriņa aprēķinus, īsteno vides aizsardzības prasības, vada pakļautos darbiniekus, pārzina uzņēmējdarbības, ekonomikas, un grāmatvedības normatīvos aktus, vides prasības kokzāģētavām un kokapstrādes iekārtām, darba aizsardzības prasības, individuālo aizsardzības līdzekļu lietošanas prasības, tiesību pamatus, piedalās biznesa plānu un tāmju izstrādē un veic ekonomiskās analīzes.

Kokapstrādes tehnologs strādā dažāda profila kokapstrādes uzņēmumos (piemēram, kokzāģētavās, finieru un saplākšņu, koksnes plātņu un mēbeļu ražotnēs) vai kā pašnodarbināta persona, vai individuālais komersants.

3. Profesionālās darbības veikšanai nepieciešamās profesionālās kompetences

1. Spēja plānot un organizēt darbu.
2. Spēja strādāt ar kokapstrādes nozares tehnisko dokumentāciju.
3. Spēja vadīt kokzāģēšanas, kokmateriālu žāvēšanas, koka izstrādājumu izgatavošanas, koksnes plātņu, finieru un saplākšņu izgatavošanas struktūrvienību darbu.
4. Spēja analizēt un izvērtēt savu profesionālo darbību.

5. Spēja izvērtēt aprēķinus par sniedzamo pakalpojumu izmaksām, nepieciešamajām investīcijām un darbaspēka patēriņu.

6. Spēja izstrādāt priekšlikumus, kas vērsti uz efektīvāku- lietderīgāku resursu izmantošanu.

7. Spēja noteikt uzdevumus noteikto mērķu sasniegšanā, gala rezultātā radot produktus ar paaugstinātu pievienoto vērtību.

8. Spēja veikt ražotās produkcijas kvalitātes kontroli.

9. Spēja izmantot aprēķinu metodes un speciālās datorprogrammas.

10. Spēja veikt struktūrvienības (uzņēmuma, iecirkņa, ceha u.c.) rekonstrukcijas un renovācijas projektu izpildes plānošanu, kontrolēt realizācijas atbilstību projektam.

11. Spēja nodrošināt vides aizsardzības, ugunsdrošības un darba aizsardzības noteikumu ievērošanu padotās struktūrvienības darbībā.

12. Spēja veikt riska novērtēšanu un notikumu analīzi.

13. Spēja veikt pētījumus ar zinātnisku vērtību kokapstrādes jomā.

14. Spēja sazināties valsts valodā un vismaz divās svešvalodās.

4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās prasmes

1. Specializēties kādā no galvenajiem nozares virzieniem (kokzāģēšana, koka izstrādājumu ražošana, finieru un saplākšņu ražošana, koksnes plātņu ražošana).

2. Sagatavot kokmateriālus, izvēlēties nepieciešamos virsmērus, racionāli izmantot kokmateriālus un aprēķināt kokmateriālu un citu materiālu patēriņa normas.

3. Izstrādāt pasākumus efektivitātes paaugstināšanai un darba organizācijas pilnveidošanai.

4. Lietot biroja tehniku, izmantot informācijas tehnoloģijas pakalpojumus un lietot tos kokapstrādes nozares tehnoloģiju pilnveidošanai.

5. Aprēķināt izstrādājumu pašizmaksu un novērtēt ekonomiskos rādītājus, pārzināt tirgzinības un vadības jautājumus.

6. Izprast koka izstrādājumu konstrukcijas un prast izgatavot rasējumus.

7. Izprast kokapstrādes nozares tehnoloģiskos procesus un izstrādāt tehnoloģisko dokumentāciju, tehnoloģiskos režīmus kokapstrādes nozarē.

8. Izvēlēties un lietot kokapstrādes mašīnas, instrumentus un ierīces.

9. Sagatavot darbam iekārtas, instrumentus, palīgierīces un pārbaudīt to atbilstību drošības tehnikas prasībām.

10. Izstrādāt darba aizsardzības instrukcijas un organizēt darba vietas atbilstoši darba aizsardzības un ugunsdrošības prasībām.

11. Novērtēt bīstamās vielas un bīstamos ražošanas faktorus un saudzēt apkārtējo vidi.

12. Sniegt pirmo medicīnisko palīdzību.

13. Lietot profesionālo terminoloģiju valsts valodā un vismaz divās svešvalodās.

14. Pārvaldīt valsts valodu.

15. Pārvaldīt vismaz divas svešvalodas saziņas līmenī.

5. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas

1. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas priekšstata līmenī:

- 1.1. meža nozares politika;
- 1.2. vadības pamati.

2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas izpratnes līmenī:

- 2.1. tehniskās grafikas pielietojums kokapstrādē;
- 2.2. konstrukciju materiāli;
- 2.3. mašīnu elementi;
- 2.4. celšanas un transporta mašīnas;
- 2.5. hidraulika un hidropiedziņa;
- 2.6. tehniskā mērīšana kokapstrādē;

- 2.7. elektrotehnika un elektronika;
- 2.8. siltumtehnika un siltumapgāde kokapstrādē;
- 2.9. ekonomikas teorija un tirgzinības pamati;
- 2.10. kokapstrādes ekonomika;
- 2.11. grāmatvedības pamati;
- 2.12. tehnoloģisko projektu izstrāde kokapstrādē;
- 2.13. koka izstrādājumu un būvkonstrukciju projektēšana;
- 2.14. koksnes materiālu tirgzinība;
- 2.15. profesionālie termini valsts valodā un vismaz divās svešvalodās.

3. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas lietošanas līmenī:

3.1. informātikas un datorgrafikas lietošana kokapstrādes nozares uzdevumu risināšanā;

- 3.2. koksnes zinātne un meža prečzinība;
- 3.3. komercdarbības normatīvie akti;
- 3.4. koksnes griešanas procesi;
- 3.5. kokapstrādes mašīnas un instrumenti;
- 3.6. pneimotransports kokapstrādē;
- 3.7. kokapstrādes iekārtu ekspluatācija;
- 3.8. koksnes hidrotermiskā apstrāde;
- 3.9. zāģmateriālu ražošana;
- 3.10. koksnes plātņu ražošana;
- 3.11. koka izstrādājumu ražošana;
- 3.12. koksnes un koksnes materiālu apdare;
- 3.13. darba aizsardzība;
- 3.14. vides aizsardzība;
- 3.15. ergonomika;
- 3.16. darba tiesiskās attiecības;
- 3.17. valsts valoda;
- 3.18. vismaz divas svešvalodas saziņas līmenī.

Pienākumi un uzdevumi:

Pienākumi	Uzdevumi
1. Strādāt ar nozares tehnisko dokumentāciju.	1.1.veikt kvalitātes kontroli kokmateriāliem un citiem materiāliem kokapstrādes uzņēmumā; 1.2.izvēlēties materiālus (līmes, lakas, slīppapīru, u.c.) konkrētai kokapstrādes produkcijai; 1.3.izstrādāt un noformēt koka izstrādājumu konstrukcijas, pēc klientu vēlmēm; 1.4.izvēlēties un noteikt materiālu patēriņu normas; 1.5.izstrādāt tehnoloģisko dokumentāciju (tehnoloģiskā procesa shēma, tehnoloģiskās kartes); 1.6.orientēties iekārtu, griezējinstrumentu tehniskajā dokumentācijā un firmu piedāvājumos; 1.7.ievērot kokapstrādes profilējošās nozares atbilstošus standartus un noteikumus.
2. Vadīt kokzāģēšanas uzņēmuma ražošanas iecirkņus.	2.1.izvēlēties kokzāģēšanas mašīnas un transportiekārtas un veikt to darbības novērtējumu; 2.2.izvēlēties kokzāģēšanai pielietojamos griezējinstrumentus un to apkopes variantus; 2.3.izvēlēties racionālu zāģbaļķu sazāģēšanas veidu un veikt tā lietderīguma novērtēšanu; 2.4.aprēķināt un sastādīt zāģbaļķu sazāģēšanas plānu; 2.5.projektēt kokzāģēšanas plūsmas ar dažādu mehānizācijas un automatizācijas līmeni. 2.6. Izvēlēties starpoperāciju transporta iekārtas un mehānismus; 2.7.pārzināt un organizēt kokzāģēšanas atlikumu izvērtēšanu.
3. Vadīt kokmateriālu žāvēšanas iecirkņa darbu.	3.1.novērtēt kokmateriālu žāvēšanas procesus; 3.2.izvēlēties un aprēķināt kokmateriālu žāvētavu galvenos parametrus un žāvēšanas režīmu parametrus; 3.3.izvēlēties krautņu veidus un pielietojamos

	<p>mehānismus krautnēšanai;</p> <p>3.4.izvēlēties nepieciešamos darba aizsardzības līdzekļus un pasākumus;</p> <p>3.5.aprēķināt kokmateriālu žāvēšanas izmaksas.</p>
<p>4. Vadīt koka izstrādājumu izgatavošanas iecirkņa darbu.</p>	<p>4.1.sastādīt un apstrādāt koka izstrādājumu rasējumus;</p> <p>4.2.izvēlēties detaļu un montāžas vienību apstrādes secību, pielietojamās mašīnas, palīgierīces un griezējinstrumentus;</p> <p>4.3.izvēlēties pielietojamos kokmateriālus un citus materiālus un aprēķināt to patēriņu;</p> <p>4.4.sastādīt apstrādes, līmēšanas un apdares režīmus;</p> <p>4.5.novērtēt ražošanas ekonomiskos rezultātus;</p> <p>4.6.sastādīt tehnoloģisko operāciju secību un izvēlēties materiālus mīksto mēbeļu izstrādājumu izgatavošanai;</p> <p>4.7.sastādīt tehnoloģisko operāciju secību un izvēlēties materiālus celtniecības izstrādājumu izgatavošanai;</p> <p>4.8.sastādīt koka izstrādājumu izgatavošanas tehnoloģisko plūsmu un novērtēt tās efektivitāti;</p> <p>4.9.aprēķināt darbmašīnu skaitu un noslogojumu un apkalpojošā personāla skaitu;</p> <p>4.10.prast sastādīt apdares darbu izpildīšanas operāciju secību un izvēlēties iekārtas.</p>
<p>5. Vadīt finieru un saplākšņu izgatavošanas iecirkņa darbu.</p>	<p>5.1.izvēlēties iekārtas, darbmašīnas un griezējinstrumentus finieru un saplākšņu ražošanas uzņēmumos;</p> <p>5.2.projektēt tehnoloģiskās plūsmas finieru un saplākšņu ražošanas uzņēmumos;</p> <p>5.3.izstrādāt ražošanas tehnoloģiskos režīmus;</p> <p>5.4.prast izmantot finieru un saplākšņu ražošanas atlikumus.</p>

6. Veikt ražotās produkcijas kvalitātes kontroli.	6.1.pārbaudīt ražojamās produkcijas atbilstību kvalitātes prasībām visos darba etapos; 6.2.pārbaudīt ražojamās produkcijas virsmas raupjuma atbilstību kvalitātes prasībām visos darba etapos; 6.3.pārbaudīt ražojamās produkcijas lineāro parametru atbilstību kvalitātes prasībām visos darba etapos; 6.4.pārbaudīt dažādu materiālu klājumu kvalitāti.
7. Organizēt darba un vides aizsardzības darbu kokapstrādes uzņēmumā (iecirknī).	7.1.ievērot Latvijas normatīvos aktus par darba aizsardzību; 7.2.sastādīt darba aizsardzības instrukcijas kokapstrādes mašīnām un darba vietām; 7.3.noteikt kaitīgos un bīstamos ražošanas faktoros un izvēlēties pasākumus to novēršanai; 7.4.noteikt ražošanas telpu un iecirkņu ugunsdrošības grupas un izstrādāt ugunsdrošības pasākumus; 7.5.plānot un organizēt vides aizsardzības prasību izpildi un kontrolēt to ievērošanu.

Kokapstrādes tehnologa profesijas standarta izstrādes darba grupa:

Jānis Mārciņš – Latvijas Kokapstrādes uzņēmēju un eksportētāju asociācijas izpilddirektors;

Gints Priedkalns – LLU Meža fakultātes dekāna vietnieks;

Kristaps Klauss – Biedrības „Latvijas Kokrūpniecības federācija” izpilddirektors;

Andrejs Domkins –SIA „Meža un koksnes produktu pētniecības un attīstības institūts” valdes loceklis.

Kokapstrādes tehnologa profesijas standarta eksperti:

D.Lucaua – Zemkopības ministrijas valsts sekretāre;

E.Egle – Darba devēju konfederācijas ģenerāldirektore.